

Commissies Drenthe, Limburg en Zuid-Holland

Grubbenvorst, 11 mei 2018

Aan:
Het Bestuur van de Erfgoedvereniging Bond Heemschut

Onderwerp: amendementen concept Statuten en concept Huishoudelijk Reglement,
ter behandeling in de AVL op 1 juni 2018 te Leeuwarden

Geacht Bestuur,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van uw reactie op de door ons ingebrachte amendementen op de concept Statuten en het concept Huishoudelijk Reglement (versie 14 maart 2016). Dat u waardering heeft voor onze inzet en voor de diepgang van de onderbouwing stellen wij op prijs. Toch zijn wij niet tevreden. U heeft weliswaar besloten een aantal amendementen over te nemen, maar gaat zonder overtuigende argumentatie voorbij aan verschillende andere door ons voorgestelde wijzigingen.

Wij blijven vasthouden aan onze visie op de wijze waarop de doelstelling van Heemschut in de Statuten moet worden verankerd. Wij hechten aan een Bestuur van maximaal vijf leden en vinden nog steeds dat de Commissies ook leden van buiten de Commissie als lid van de Raad van Toezicht moeten kunnen voordragen. Anders dan u vinden wij dat de Rekencommissie een plaats in de Statuten moet krijgen. Cruciaal voor ons blijft de instelling van een geschillencommissie ter oplossing van majeure vraagstukken. Wij handhaven de eerder terzake ingediende amendementen. Deze en een aantal andere overgebleven amendementen zijn opgenomen in de bijlage. Wij houden de mogelijkheid open om zo nodig nog andere amendementen in te dienen.

Wij hechten er zeer aan, dat u de amendementen stuk voor stuk in de AVL op 1 juni a.s. stemming brengt. Voor de goede orde en wellicht ten overvloede wijzen wij u erop, dat de huidige Statuten weliswaar vereisen dat voor wijziging van de Statuten twee/derde meerderheid van het aantal uitgebrachte stemmen nodig is, maar dat aan deze stemming een bespreking van uw voorstel en stemming over amendementen vooraf gaat. Derhalve zal voor het aannemen van amendementen op de door u voorgestelde concepten een gewone meerderheid voldoende zijn.

Wij hebben u in onze brief van 5 april 2018 gevraagd in de komende AVL het aantal volmachten per aanwezig lid te beperken tot één. U hebt daar niet op gereageerd, maar wij gaan ervan uit dat u het op dit punt met ons eens bent, gelet op het desbetreffend voorstel in de concept Statuten en gezien het feit dat u zich inmiddels zelf tegen het ronselen van volmachten hebt uitgesproken.

Tenslotte dringen wij er bij u op aan deze brief met de amendementen ter kennis te brengen van de leden van de Vereniging en te plaatsen op de website van Heemschut, op de pagina waar inmiddels de stukken voor de AVL te vinden zijn.

Met vriendelijke groet,
de commissies Drenthe, Limburg en Zuid-Holland,

namens deze,
dr. S.B. Ybema, voorzitter van de commissie Drenthe,
mr. J.L.M. van Susante, voorzitter commissie Limburg en
mr. J.C. van Oordt, voorzitter commissie Zuid-Holland

Amendementen van de Commissies Drenthe, Limburg en Zuid-Holland op de concept Statuten en het concept Huishoudelijk Reglement van de erfgoedvereniging Bond Heemschut t.b.v. de Algemene Vergadering van Leden op 1 juni 2018 (versie 8 mei)

Amendementen Statuten:

A.

Aan **artikel 2, lid 1**, wordt toegevoegd:

“De vereniging verstaat onder “cultuurmonumenten” ieder onroerend ruimtelijk object of iedere ruimtelijke structuur, zich manifesterend in een door mensenhand gemaakt samenstel van massa en ruimte en zich, naast onvervangbaarheid, kenmerkend door historische waarden van vormgeving, materiaaltoepassing of bouwkundige vaardigheid, dan wel door landschappelijk-historische waarden. De roerende historische objecten, die integraal in de ontstaansgeschiedenis daarmee verbonden zijn, worden eveneens daartoe gerekend.”

Toelichting:

Bovenstaande zinnen staan nu nog in het Huishoudelijk Reglement. De Statuten moeten op zich helder aangeven wat de doelstelling van de Vereniging is. Dit is noodzakelijk met het oog op de ontvankelijkheid in bezwaar- en beroepsprocedures. Anders dan het Bestuur meent staat met name in de bezwaarprocedures nogal eens ter discussie of Heemschut wel belanghebbende in de zin van de Algemene wet bestuursrecht is, omdat de doelstelling te ruim geformuleerd zou zijn. Het Huishoudelijk Reglement kan daarvoor geen soelaas bieden, omdat het door het Bestuur is vastgesteld en daarmee geen externe werking heeft. Zie ook de brief van drs. J.J. Bollebakker.

Voorts is van belang dat, indien het begrip cultuurmonumenten niet in de Statuten nader verklaard worden, het Bestuur zonder inmenging van de AVL de inhoud ervan kan wijzigen/uitbreiden. Dat gebeurt nu al sluipenderwijs. Zo worden mobiel erfgoed en “losse” interieurs in het beleidsplan 2015-2018 en de jaarplannen 2017 en 2018 als punten van aandacht voor Heemschut genoemd. In het blad Heemschut verschijnen ook artikelen over interieurs en immaterieel erfgoed (oude ambachten).

Over mobiel erfgoed en interieurs heeft tot dusver nooit een inhoudelijke discussie in de AVL plaats gehad, ondanks de toezegging van de voorzitter tijdens de op 16 juni 2017 gehouden AVL. Zie het (concept)verslag blz. 6/7. Voor de bescherming van mobiel erfgoed (schepen, treinen, auto's) zijn talloze andere organisaties al actief. Daar is het in goede handen.

Heemschut moet die organisaties niet voor de voeten lopen.

Wijziging/uitbreiding van het begrip cultuurmonumenten kan alleen na een ordentelijke discussie en besluitvorming in de AVL. Het amendement strekt daartoe.

B.

Artikel 4, leden 4 en 5, worden geschrapt.

Toelichting:

Het voorgestelde lid 4 is een vanzelfsprekendheid die niet in de Statuten thuishoort.

Dat geldt ook voor lid 5. Dat het Bestuur dit lid in de Statuten wil opnemen moet - gelet op de gang van zaken in een eerdere AVL - begrepen worden als een vorm van zelfbescherming.

C.

Artikel 4, lid 6, wordt geschrapt.

Toelichting:

Onduidelijk wat hiermee bedoeld wordt.

D.

In **artikel 5, lid 1**, (over het aantal bestuursleden) wordt de zinsnede “maximaal zeven leden” gewijzigd in “maximaal vijf leden”.

Toelichting:

De ervaring leert dat naarmate een Bestuur meer leden heeft de bestuurlijke drukte groter wordt. Vijf leden is het maximum, ervan uitgaande dat er een heldere taakverdeling is en de leden over voldoende kwaliteit beschikken. Zoals het Bestuur zelf toegeeft, zal het al moeilijk genoeg zijn om vijf capabele bestuursleden te vinden. Laat staan zeven.

E.

In **artikel 5, lid 3b**, wordt de zinsnede “tenminste vijftientig leden” vervangen door “tenminste tien leden” (zoals dat nu het geval is).

Toelichting:

Niet gemotiveerd is waarom voor het toevoegen van een extra (eigen) kandidaat aan de voordracht nu ineens 25 handtekeningen nodig zijn, behalve angst voor discussies; de verenigingsdemocratie vereist dat ook minderheden hun stem moeten kunnen laten horen. Bedacht moet worden dat het desbetreffende artikellid al sinds lange tijd in de Statuten staat en uit de tijd dateert dat Heemschut nog meer dan 10.000 leden had. Het gaat niet aan om nu het aantal leden nog maar de helft is het aantal benodigde handtekeningen met 2 ½ te vermenigvuldigen.

F.

Na **artikel 5, lid 4**, worden drie nieuwe leden ingevoegd, luidende als volgt:

- “4a. Een lid van het Bestuur kan, al dan niet op voordracht van de Raad van Toezicht, te allen tijde door de Algemene Vergadering worden geschorst of ontslagen en door het Bestuur worden geschorst. Een schorsing die niet binnen drie maanden wordt gevolgd door een besluit tot ontslag, eindigt door het verloop van die termijn. Een lid van het Bestuur dat is geschorst kan de rechten die aan die functie zijn verbonden gedurende de schorsing niet uitoefenen.
- 4b. Een besluit van de algemene vergadering tot schorsing dan wel ontslag als bedoeld in lid 4a van dit artikel, moet worden genomen met een gewone meerderheid van stemmen.
- 4c. Een lid van het Bestuur dat is ontslagen, kan niet meer in enig orgaan van de vereniging worden benoemd.”

Toelichting:

In de concept Statuten is een regeling op genomen voor schorsing en ontslag van een lid van de Raad van Toezicht (artikel 8, leden 7 – 9). Een dergelijke regeling ontbreekt waar het gaat over schorsing en ontslag van een bestuurder. Het ligt voor de hand daar ook een regeling voor te treffen. Het amendement voorziet daarin.

G.

Artikel 5, lid 9, wordt gewijzigd in:

“Het Bestuur is bevoegd tot benoeming en ontslag van de directeur. Het kan ter uitvoering van werkzaamheden die voortvloeien uit het besturen van de vereniging, personeelsleden aanstellen in dienst van de vereniging en daaruit ontslaan.”

Toelichting:

In de huidige statuten (art. 5, leden 13 en 14) heeft het Bestuur de bevoegdheid tot benoeming en ontslag van de directeur en de medewerkers van het landelijk bureau. Zonder motivering worden deze leden vervangen door een onduidelijk nieuw lid 9. Hierin wordt de directeur tussen aanhalingstekens als gevolmachtigde van het Bestuur genoemd. Dat lijkt dubbel omdat de volmacht aan de directeur ook al wordt geregeld in artikel 7 van de concept Statuten. De eerste zin loopt niet. De tweede begint met Zij, waar het Bestuur onzijdig is.

De bevoegdheid van het Bestuur tot benoeming en ontslag van medewerkers is met het schrappen van het oude lid 14 niet meer in de Statuten geregeld.

Voorgesteld wordt de oude tekst van art. 5, leden 13 en 14, te handhaven en daartoe lid 9 te wijzigen zoals aangegeven. Ook wordt voorgesteld een afzonderlijk artikel op te nemen over het landelijk bureau. Zie hierna onder amendement **K**.

H.

Artikel 5, lid 11, wordt aldus gewijzigd:

“Het Bestuur is na voorafgaand advies van de Raad van Toezicht bevoegd tot het vervreemden van bij legaat verkregen onroerende registergoederen.”

Toelichting:

De Vereniging moet niet de mogelijkheid hebben om registergoederen (zoals het Korenmetershuis) te kopen. Daarvoor zijn andere instanties zoals Stadsherstel en Hendrick de Keyser.

I.

In **artikel 8, lid 4**, wordt geschrapt: “uit haar midden”.

Toelichting:

Het moet mogelijk zijn dat een commissie ook een lid van de Vereniging voordraagt die geen lid van de commissie is. Wil de Raad van Toezicht haar taken adequaat kunnen vervullen dan vergt dat veel van de leden. Bij voorbaat kan niet verwacht worden dat de voorzitter of andere leden van een commissie voor die taak geschikt zijn en er voldoende tijd voor hebben. In het Reglement van de Raad van Toezicht moet nader bepaald worden op welke wijze de relatie (incl. informatie- en verantwoordingsplicht) tussen dit lid en de commissie wordt geregeld.

J.

Artikel 12, lid 6, wordt geschrapt.

Toelichting:

Overbodig. Alleen de Vereniging is rechtspersoon. Dat een Commissie geen rechtspersoon is kan ter informatie aan onwetende Commissieleden ook in de Kadermap worden vermeld.

K.

Na artikel 13 wordt een nieuw hoofdstuk Landelijk Bureau en een **nieuw artikel 13a** ingevoegd, luidende als volgt:

- “1. De vereniging heeft een landelijk bureau met medewerkers onder leiding van een directeur.
2. Het bestuur is bevoegd tot benoeming en ontslag van directeur en medewerkers.
3. Het landelijk bureau voert de doelstellingen van de vereniging uit, rekening houdend met de door het Bestuur aangegeven prioriteiten, is belast met de voorbereiding en uitvoering van de besluiten van de Algemene Vergadering, de Raad van Toezicht en het Bestuur en is faciliterend ten opzichte van de in de artikelen 12 en 13 bedoelde Commissies en werkgroepen.
4. De taken en bevoegdheden van het landelijk bureau en de directeur worden omschreven in een door het Bestuur na voorafgaand advies van de Raad van Toezicht vast te stellen directiereglement.
5. De directeur en medewerkers van het landelijk bureau verrichten geen door anderen betaalde activiteiten die betrekking hebben op het terrein waarop de doelstelling van Heemschut is gericht.”

Toelichting:

In de Statuten moet geregeld worden dat de directeur en de medewerkers van het landelijk bureau belast zijn met de voorbereiding en uitvoering van besluiten van de AVL, het Bestuur en de Raad van Toezicht. Dat is in de concept Statuten nog niet gebeurd.

Binnen de Commissies is regelmatig discussie over de verhouding tussen de directeur en het landelijk bureau aan de ene kant en de Commissies aan de andere kant. Is er sprake van een hiërarchie? Kan de directeur en het landelijk bureau naar buiten optreden zonder voorafgaande consultatie van de desbetreffende commissie. Of juist niet en zijn de directeur en het landelijk bureau faciliterend ten opzichte van de Commissies. Om hierover meer helderheid te geven is het gewenst de positie en rol van de directeur en het landelijk bureau in de statuten duidelijk te verankeren. De uitwerking kan vervolgens binnen deze gestelde kaders in het directiereglement plaats vinden. Lid 5 is bedoeld om de verhoudingen zuiver te houden en belangenverstrengeling te voorkomen. Het geeft een verbod, waar in huidige directiereglement volstaan wordt met toestemmingsvereiste.

Anders dan in de huidige Statuten is in de concept Statuten niet geregeld wie bevoegd is tot benoeming en ontslag van de medewerkers van het bureau. Tenzij het hiervoor onder amendement **G** genoemde amendement wordt overgenomen. In dat geval kan het hierboven voorgestelde lid 2 vervallen.

L.

Aan **artikel 15, lid 5**, wordt toegevoegd:

“De verzending geschiedt met alle bijbehorende stukken via e-mail, voor zover leden hun e-mailadres kenbaar hebben gemaakt, en per post aan de overige leden.”

Artikel 15, lid 6, vervalt.

Toelichting:

Telkenjare blijkt dat de uitnodiging niet alle leden bereikt en dat alleen de leden die zich hebben aangemeld en vervolgens daarom hebben verzocht de stukken krijgen toegestuurd. Dat is een vreemde en ondemocratische wijze van handelen. Immers op basis van de stukken moeten leden kunnen bepalen of zij al dan niet de AVL wensen bij te wonen. Aldus is de

praktijk bijv. bij de Vereniging Rembrandt die ongeveer een zelfde aantal leden heeft als Heemschut. Deze aanpak bevordert ook de betrokkenheid van de leden, ook als zij de vergadering niet willen of kunnen bijwonen. Dat daarmee kosten zijn gemoeid is helder. Deze kosten kunnen verminderd worden door een herhaalde oproep aan leden tot het melden van hun e-mailadres. Maar de kosten mogen nooit een argument zijn een primair democratisch recht van leden van een vereniging te frustreren.

M.

In artikel **15, lid 7**, wordt “tenminste vijftientig leden” gewijzigd in “tenminste tien leden” (zoals dat nu het geval is).

Toelichting:

Niet gemotiveerd is waarom voor het aandragen van agendapunten nu ineens 25 handtekeningen nodig zijn, behalve angst voor discussies; de verenigingsdemocratie vereist dat ook minderheden hun stem moeten kunnen laten horen. Bedacht moet worden dat het desbetreffende artikellid al sinds lange tijd in de Statuten staat en uit de tijd dateert dat Heemschut nog meer dan 10.000 leden had. Het gaat niet aan om nu het aantal leden nog maar de helft is het aantal benodigde handtekeningen met 2 ½ te vermenigvuldigen.

N.

Artikel 15, lid 9, wordt geschrapt.

Toelichting:

Overbodig en mogelijk ingegeven door angst voor openheid. Iedereen die belangstelling heeft voor de activiteiten van Heemschut moet de mogelijkheid hebben de Algemene Vergadering bij te wonen. Er gebeurt niets geheimzinnigs. De verwachting is dat de Vergadering ook rustiger zal verlopen indien er buitenstaanders waaronder de pers aanwezig zijn.

O.

Na artikel 16 wordt een **nieuw Artikel 16a** ingevoegd, luidende als volgt:
“De Algemene Vergadering stelt een Rekencommissie in. Taak en samenstelling worden vastgelegd in een door de Algemene Vergadering vast te stellen Reglement.”

Toelichting:

Ook de Rekencommissie verdient als orgaan van de Algemene Vergadering een plaats in de Statuten. Deze in 2016 door de Algemene Vergadering ingestelde Commissie heeft een geheel andere rol en positie dan de Raad van Toezicht. Haar bestaan dient niet te worden ondermijnd door alvast een bepaling daarover achterwege te laten.

P.

In **artikel 17, lid 1**, wordt “het bestuur” gewijzigd in “de Algemene Vergadering”.

Toelichting:

Bij veel verenigingen (bijv. ook de Vereniging Natuurmonumenten) wordt het Huishoudelijk Reglement vastgesteld door de Algemene Vergadering. Dat geeft de Algemene Vergadering meer mogelijkheden tot nadere regelgeving en voorkomt ontsporingen bij het Bestuur. Zie ook onder punt A inzake de mogelijkheid het begrip cultuurmonumenten te wijzigen/uit te breiden.

Q.

Artikel 18, lid 2, wordt als volgt gewijzigd:

“Voor de uitnodiging van deze vergadering en de toezending van de desbetreffende stukken zijn de bepalingen van artikel 15 van overeenkomstige toepassing”.

Toelichting:

Zie de toelichting bij amendement **L**.

R.

In **artikel 20**, laatste zin, wordt de zinsnede “aan de leden” gewijzigd in:

“aan de leden, de directeur of medewerkers van het landelijk bureau”.

Toelichting:

Helder moet zijn dat bij ontbinding van de Vereniging het batig saldo alleen ten goede kan komen aan erfgoedinstellingen, zoals in de eerste zin van dit artikel bedoeld.

S.

In **artikel 21, lid 1**, wordt de zinsnede “geschillen welke mochten rijzen tussen de diverse organen en functionarissen van de vereniging” gewijzigd in:

“geschillen tussen Commissies, werkgroepen en de directeur”.

Toelichting:

De Statuten moeten in eerste aanleg voldoende duidelijk zijn. De nu in lid 1 voorgestelde geschillenregeling is niet duidelijk, nu niet geregeld is wat onder organen en functionarissen moet worden verstaan en bovendien omdat geschillen met de Algemene Vergadering - het hoogste orgaan van de vereniging - niet door het Bestuur beslecht kunnen worden.

T.

In artikel 21, lid 2, wordt de zinsnede “geschillen tussen de algemene vergadering en andere organen en functionarissen” gewijzigd in:

“geschillen tussen de Algemene Vergadering, de Raad van Toezicht en het Bestuur”

Toelichting:

Zie de toelichting bij het vorige amendement.

U.

Na artikel 21, lid 2, wordt ingevoegd een nieuw **artikel 21, lid 2a**, luidende als volgt:

“Voor het geval zich tussen enerzijds een groep van tenminste tien leden van de Vereniging en anderzijds het Bestuur een geschil mocht voordoen over majeure vraagstukken betreffende de organisatie en/of het beleid van de Vereniging, dat niet oplosbaar blijkt, benoemt de Algemene Vergadering een commissie van drie leden. Deze commissie bestaande uit personen die geen lid zijn van de Vereniging, brengt een zwaarwegend advies uit aan de Algemene Vergadering, waarvan alleen mag worden afgeweken met twee/derde van het aantal ter vergadering uitgebrachte stemmen. De taak en werkwijze van de commissie worden nader geregeld in een door de Algemene Vergadering vast te stellen reglement.”

Toelichting:

De gang van zaken in de afgelopen jaren heeft duidelijk gemaakt dat controverses tussen Commissies en Bestuur niet direct oplosbaar zijn zonder geschillenregeling, vast te stellen

door de Algemene Vergadering. Centraal daarin staat de aanwijzing van een commissie van wijzen. Het verdient aanbeveling de leden van deze commissie buiten de Vereniging te zoeken. Voorwaarde is dat de leden beschikken over een grote mate van onafhankelijkheid en deskundigheid, bij voorkeur ook op juridisch gebied. De leden van de commissie worden bij de vaststelling van het reglement benoemd. Zie ook de eerdere reacties van de Commissies Drenthe, Limburg en Zuid-Holland.

V.

Ingevoegd wordt een **nieuw artikel 21, lid 2b**, luidende als volgt:

“Klachten van leden van de Vereniging over gedragingen van Commissies, werkgroepen of functionarissen van de Vereniging worden ter afdoening voorgelegd aan de Raad van Toezicht volgens een door de Raad van Toezicht vast te stellen reglement. Klachten van leden van de Vereniging over gedragingen van leden van het Bestuur worden ter afdoening voorgelegd aan de in lid 2a bedoelde commissie.”

Toelichting:

Er is thans al een klachtenregeling die ook te vinden is op de website van Heemschut. Deze is echter veel te summier en onvoldoende, in het bijzonder waar het gaat om klachten over gedragingen van het Bestuur of een of meer leden van het Bestuur. Die klachten kunnen niet door het Bestuur worden afgedaan. Zie ook de eerdere reacties van de Commissies Drenthe, Limburg en Zuid-Holland.

Amendementen Huishoudelijk Reglement

1.

Artikel 1, lid 2, van het Huishoudelijk reglement wordt geschrapt.

Toelichting:

Zie de toelichting bij Statuten amendement A.

2.

Artikel 1, lid 4, wordt geschrapt.

Toelichting:

Dit amendement is het gevolg van amendement **T** (Statuten) waarin is voorgesteld het hier bedoelde deel van artikel 21, lid 1 te wijzigen.

De formulering roept verwarring op omdat het Bestuur niet kan beslissen in geschillen tussen de organen bedoeld onder a – c (Algemene Vergadering, Bestuur, resp. Raad van Toezicht).

3.

Artikel 3 wordt geschrapt.

Toelichting:

Overbodig, want is al in gelijke bewoordingen geregeld in de Statuten (art. 4, leden 7 en 8).

4.

Artikel 6 wordt geschrapt.

Toelichting:

Overbodig, want is al geregeld in de Statuten (art. 16, lid 5).

5.

In **artikel 9, lid 3**, wordt de zinsnede “na samenspraak met de werkgroepen” gewijzigd in: “na samenspraak met de Commissies en werkgroepen”.

Toelichting:

Overleg met de commissies is nodig om te voorkomen dat een werkgroep de Commissies voor de voeten loopt.

6.

Artikel 12 wordt geschrapt.

Toelichting:

Overbodig, want is al geregeld in de Statuten (art. 21). De formulering levert strijd op met dat artikel. Het Bestuur kan geen beslissingen nemen over geschillen met de Raad van Toezicht en de Algemene Vergadering.